

[Løje.]

vist heller ikke delte Meninger. Derimod kan der vel være forskellig Opfattelse af, om Korn ud over, hvad der anvendes til Fremstilling af Brød, skal leveres til bestemte af Lovgivningsmagten fastsatte Priser, eller Forbrugerne skal henvise til at købe det i det frie Marked. Men Meningsforskellighederne om disse Spørgsmaal kommer dog stærkest frem, naar der bliver Tale om, at en Gruppe af Landmænd af Lovgivningsmagten tvinges til at aflevere Korn til en anden Gruppe, for at denne kan anvende det til Opfodring og Fremstilling af dyriske Produkter. Om dette Spørgsmaal vil der altid være stærkt divergerende Anskuelser. Den Gruppe af Landbrugere, der skal have Korn, vil hævde, at naar de i Tillid til, at de stadig kunde købe Korn og Foderstoffer udefra og anvende det i Produktionens Tjeneste, havde knyttet deres Eksistens til et mindre Brug, saa maatte de forvente, at Samfundet, naar Tilførslerne svigter, holder dem skadesløse ved at fremskaffe Sæd til dem ad andre Veje. Men den Gruppe af Landmænd, der skal aflevere Kornet og dermed begrænse deres egen Produktion og Omsætning, vil med lige saa stor Styrke — og det maa synes mange: med lige saa stor Ret — hævde, at dette ikke kan være helt rimeligt. Om dette vil jeg sige, at naar Staten har støttet en Udvikling i Retning af mindre Brug, saa maa vi anlægge det Synspunkt, at det medfører en Pligt til efter Evne at søge at hjælpe de smaa Brug over nogle af Vanskelighederne i Overgangstiden. Men jeg vil gerne tilføje, at hvis denne Tilstand skal blive af varig Karakter, hvad vi jo ikke haaber, saa vil det blive svært i Længden at opretholde en saadan Ordning.

Det er beklageligt at skulle erkende det, men Forholdet er dog i Dag dette, at det er de middelstore og større Brug, der maa opretholde Samfundshusholdningen paa disse Omraader, medens de mindre Brug enten intet Korn kan aflevere eller ligefrem skal have tildelt Korn, for at deres Økonomi saa nogenlunde kan opretholdes. Det er en Kendsgerning, og derfor bør det nævnes ved denne Lejlighed.

Det bliver sagt ved forskellige Lejligheder, at det jo er heldigt — hvad vi fra vor Side altid har ment —, at det danske Landbrug fremdeles har en hel Del smaa Brug, men ogsaa at der er et betydeligt Antal middelstore og nogle større Brug; det giver Styrke og Modstandskraft i Landbrugserhvervet med forskellige Brugsstørrelser. Vanskeligere vilde det have stillet sig, hvis Ud-

stykningsen var ført endnu videre frem — selv om det ogsaa vilde have sine gode Sider, vilde det medføre betydelige Vanskeligheder. Jeg talte for ikke længe siden med en større Landmand, der driver en Gaard paa ca. 500 Tdr. Land, hvorfra der er udstykket ca. 500 Tdr. Land — Gaarden bestod tidligere af 1 000 Tdr. Land —, og han sagde til mig: Kan De forklare mig, hvorledes det skal komme til at se ud i Fremtiden, hvis Udstykningen fortsættes? Af de 500 Tdr. Land, som er afgivet her fra Gaarden, kan der ikke leveres en eneste Kærne, medens jeg fra de resterende 500 Tdr. Land skal aflevere ca. halvtredie Tusinde Tdr. Korn! — Det er ikke et Synspunkt, jeg anlægger, men det anlægges af mange, og jeg vil sige, at jeg i dette Tilfælde ikke var helt klar over, hvad jeg skulde svare.

Grænsen for Afleveringspligt er i Lovforslaget sat til 10 000 Kr.s Grundværdi, og det forekommer mig og mange andre, at denne Grænse er noget høj. Til Sammenligning skal jeg nævne, at efter Kornordningen af 1918 laa Grænsen ved kun 3 000 Kr. Det vilde rimeligvis have været for lavt nu, men jeg vilde mene, at hvis vi havde holdt os til 6 000—8 000 Kr.s Grundværdi, vilde det have været mere rimeligt. I de gode Egne vil en Landejendomsbesidder, hvis Gaard i Grundværdi er ansat til 10 000 Kr., ofte avle ca. 200 Tdr. Sæd, som han kan anvende i egen Bedrift, medens de noget større eller middelstore Brug er forholdsvis ringere stillede. Jeg nævner dette, ikke fordi jeg skønner, det vil være muligt at gennemføre gennemgribende Ændringer i Lovforslaget, men fordi jeg gerne vil klargøre, at det ikke vilde have været særlig ansvarsløst, om Grænsen var skubbet en lille Smule ned.

Afleveringspligtens Graduering fra 5 til 8 Tønder pr. 1000 Kroners Grundværdi tillægger jeg en meget væsentlig Betydning. Jeg vil gerne udtrykke det paa den Maade, at for de middelstore Brug er det et Eksistensspørgsmaal at kunne bevare en rimelig Del af deres Sæd til Opfodring; for de større Brug er det mere et Prisspørgsmaal, hvorledes det stiller sig med Hensyn til, hvad de skal aflevere, idet disse Brug normalt afhænder et betydeligt Kvantum Sæd, medens de middelstore og de mindre Brug oftest er indrettede paa at opfodre deres egen Avl og tillige indkøbe en Del Foder, hvad de altsaa nu er fuldstændig afskaaret fra.

Tilbageholdelsesretten, der omhandles i § 2, er nødvendig af Hensyn til de Egne, hvor Høsten er katastrofalt ringe. Det er jo en kendt Sag, at store Dele af Jylland,